

Dosarul nr. 2ra-1114/20

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud. C. Troianovschi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A.Panov, I. Țurcan, L.Pruteanu)

DECIZIE

11 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către Gheorghii Sînchestru,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghii
Sînchestru împotriva Mariei Budurin cu privire la încasarea datoriei și compensarea
cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 29 martie 2019 Gheorghii Sînchestru a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Mariei Budurin cu privire la încasarea datoriei și compensarea
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 22 martie 2018, în
calitate de împrumutător și Budurin Maria în calitate de împrumutat a fost semnată o
recipisă.

A menționat că, obiectul recipisei a constituit transmiterea de către el a sumei de
1 000 de euro în baza recipisei, iar Maria Budurin s-a obligat să restituie suma de
bani în termenul stipulat în recipisă, adică la 23 martie 2019.

A afirmat că în calitate de martori al executării obligațiilor de către
împrumutatul Maria Budurin a semnat: Ștefan Sînchetru și Lilia Sînchetru.

A specificat că, suma de bani a fost transmisă la data de 22 martie 2018, pe un
termen de 12 luni, adică până la 23 martie 2019. Însă, în termenul fixat, Maria
Budurin nu și-a executat obligația.

A precizat că întrucât conform recipisei este stabilit un termen limită în care
împrumutatul urma să execute obligația, decade obligația reclamantului de a o soma
în vederea executării obligației.

Gheorghii Sînchetru a solicitat încasarea din contul Mariei Budurin a datoriei în mărime de 1 000 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central a fost admisă acțiunea depusă de Gheorghii Sînchetru. S-a încasat de la Maria Budurin în beneficiul lui Gheorghii Sînchetru datoria în mărime de 1 000 de euro sau echivalentul sumei menționate în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată ce constau din taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 596 de lei.

Prin decizia din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Maria Budurin în interesele căreia acționează avocatul-stagiar Cliucinicov Valentina, s-a casat hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central, și s-a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de Gheorghii Sînchetru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. S-a încasat din contul lui Gheorghii Sînchetru în beneficiul Mariei Budurin cheltuielile de judecată suportate în instanța de apel în mărime de 460 de lei.

La 23 iunie 2020, Gheorghii Sînchetru a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea cererii de recurs a indicat că decizia instanței de apel o consideră ca fiind una ilegală și neîntemeiată.

A menționat că la emiterea deciziei instanța de apel s-a bazat pe trei argumente/probe pe care le-a considerat importante întru casarea hotărârii instanței de fond. Instanța inferioară nu a ținut cont de faptul că aceste argumente sunt neîntemeiate, nu pot fi folosite ca probe și contravin legii.

A adăugat că instanța de apel nu a luat considerare declarațiile martorului – pe când art. 211 alin. (1) Cod civil, decade părțile din acest drept. La fel, instanța ierarhic inferioară a făcut trimitere la art. 967 alin. (3) Cod civil (actual în vigoare), pe când norma juridică dată nu este aplicabilă situației de față. Iar, referitor la aplicația Viber anexată de reprezentantul pârâtului, se reține că aceste extrase nu au nici o valoare juridică.

A afirmat că instanța de apel a făcut trimitere la art. 967 alin. (3) Cod civil și a menționat că în cazul imposibilității de a cere creditorului chitanță, debitorul poate face dovada plății cu orice mijloc de probă. Nu a fost demonstrată imposibilitatea de a cere chitanța de la creditor. Instanța a depășit limitele și din oficiu a constatat precum că pârâta a fost în imposibilitate de a cere chitanța, chiar dacă aceasta nici nu a invocat că a fost în imposibilitate să ceară chitanța.

A susținut că instanța de apel a apreciat aplicația Viber mai presus ca exigențele stabilite de lege, ceea ce constituie o încălcare.

Prin referința depusă la 14 august 2020 Maria Budurin a solicitat respingerea recursului declarat de către Gheorghii Sînchetru cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 8 mai 2020 (f.d.103), însă careva date ce ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la actele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul din 23 iunie 2020, este declarat în termen.

Prin încheierea din 28 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Gheorghii Sînchestrul a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Cod de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Conform art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, la data de 29 martie 2019 Gheorghii Sînchestrul a depus prezenta acțiune împotriva Mariei Budurin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, Judecătoria Orhei, sediul Central, prin hotărârea din 20 iunie 2019 a admis acțiunea depusă de Gheorghii Sînchestrul. A încasat de la Maria Budurin în beneficiul lui Gheorghii Sînchestrul datoria în mărime de 1 000 de euro sau echivalentul sumei menționate în lei moldovenești la momentul executării hotărârii și cheltuielile de judecată ce constau din taxa de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 596 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului, a admis apelul declarat de Maria Budurin în interesele căreia acționează avocatul-stagiar Cliucinicov Valentina, a casat hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, și a emis o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de Gheorghii Sînchestrul a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. A încasat din contul lui Gheorghii Sînchestrul în beneficiul Mariei Budurin cheltuielile de judecată suportate în instanța de apel în mărime de 460 de lei.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat legea și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de către Gheorghii Sînchetru.

În acest sens se invocă prevederile art. 8 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), care notează că drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile, iar potrivit alin.(2) lit. a) al aceluiași articol, drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

În temeiul art. 9 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bunăcredință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară, iar în conformitate cu alin. (2), neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art. 512 alin.(1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

În temeiul art. 514 Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei se denotă cu certitudine că la 22 martie 2018, Gheorghii Sînchetru a transmis cu titlu de împrumut Mariei Budurin suma de 1 000 de euro, pe o perioadă de un an, până la data de 23 martie 2019.

Încheierea contractului de împrumut și transmiterea banilor împrumutați se atestă prin recipisa întocmită de către Gheorghii Sînchetru și Maria Budurin (f.d.14).

Conform art. 210 alin. (1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Potrivit art. 210 alin. (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), în cazul în care, conform legii sau învoielii între părți, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atât prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părți, cât și printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit.

Prevederile art. 666 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), statuează că contractul este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sunt aplicabile normele cu privire la actul juridic.

Art. 867 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), stipulează că prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în

proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În sensul normei enunțate este de înțeles că, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

Contractul de împrumut impune condiția ca în cazul împrumuturilor bănești predarea cu titlu de împrumut în vederea încheierii contractului să fie efectuată în așa mod încât împrumutatul să poată dispune de sumele împrumutate din momentul acordării împrumutului.

Prin urmare, deoarece contractul este translativ de proprietate, atât împrumutătorul, cât și împrumutatul, trebuie să aibă capacitatea să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru actele de dispoziție și capacitatea de a încheia astfel de acte.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că părțile unui contract de împrumut sunt elemente obligatorii ale acestui contract și urmează a fi identificate, fără a exista careva dubii în privința identității acestora.

La caz, înscrisul menționat mai sus atestă că părțile în litigiu Gheorghii Sînchestrul, pe de o parte și Maria Budurin pe de altă parte, au dat naștere unui raport juridic civil rezultat din contractul de împrumut.

În temeiul art. 871 alin. (1) Cod civil (în redacția de până la 1 martie 2019), împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și până la expirarea termenului.

În corespundere cu art. 572 alin. (1), (2) Cod civil (în redacția în vigoare la momentul înaintării acțiunii), temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Având în susținere aceste prevederi legale, se constată că, instanța de fond just a reținut că la data scadenței Maria Budurin nu și-a onorat obligațiile asumate prin contractul de împrumut, precum și nu a demonstrat prin probe pertinente și admisibile restituirea sumei împrumutate.

Totodată, instanța de recurs notează că instanța de fond întemeiat a apreciat critic argumentele reprezentantului pârâtei referitor la faptul că Maria Budurin a restituit lui Gheorghii Sînchestrul suma de 1 050 de euro prin intermediul surorii sale. Or, restituirea datoriei urma a fi probată prin înscrisuri, în aceeași formă prevăzută de art. 210 Cod civil, un astfel de înscris în speță lipsind, iar Gheorghii Sînchestrul neagă restituirea împrumutului.

În același timp, nu pot fi reținute ca probe pertinente prezentate de pârâtă întru confirmarea executării obligației extrasul discuției prin aplicația Viber. Din pozele anexate nu se poate stabili cu certitudine persoanele discuției, cât și faptul că aceste discuții se referă la suma împrumutului din litigiu.

Astfel fiind, instanța de recurs apreciază critic concluzia instanței de apel privind aplicarea art. 967 alin. (3) Cod civil (redacția din 1 martie 2019) care indică că în

cazul imposibilității de a cere creditorului chitanța, debitorul poate face dovada plății cu orice mijloc de probă.

În acest sens, Maria Budurin nu a prezentat careva probe ce ar confirma imposibilitatea obținerii de la Gheorghii Sînchestru a chitanței sau a recipisei de restituire a datoriei, iar probele prezentate de aceasta nu pot fi reținute ca pertinente întru confirmarea restituirii împrumutului.

Cât privește cheltuielile de judecată pretinse conform acțiunii înaintate de către Gheorghii Sînchestru, pornind de la prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, prima instanță corect le-a pus pe seama pârâtei Mariei Budurin, care în speță nu are câștig de cauză.

Din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a stabilit corect circumstanțele cauzei și nu este necesară verificarea suplimentară și administrarea unor noi dovezi, însă instanța de apel a încălcat normele de drept material și a apreciat arbitrar probele, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Gheorghii Sînchestru, de a casa integral decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Gheorghii Sînchestru.

Se casează integral decizia din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 20 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghii Sînchestru împotriva Mariei Budurin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu